

ROMANIA NOUA

ORGAN DE PROPAGANDA NAȚIONALĂ

Abonamente: 3 Lani
1 An 30

Redacția și Administrația
Strada Gheorghe No. 15 — Chişinău —
TELEFON 51

Director: Dr. ONISFOR GHIRO

Taxe în fiscare zil de lucru
Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările

Prim-Redactor: Dr. ION MATEIU

Românii din Austro-Ungaria

— Glasul lor trebuie să se audă —

D. C. Meissner președintele Camerei a binevoit să amintească la Chişinău, în legătură cu idealul nostru politic, adagiul marelui bărbat de stat Gambetta care spunea Francezilor să se gândească totdeauna la idealul lor național, dar să vorbească cât mai puțin despre el.

Să ni se dea voie să constatăm, că oricât de mult prețuim figura însoțitului luptător din epoca tragediei franceze dela 1870, aplicarea principiului său fiind determinată la d. Meissner de-o cunoscută doctrină de partid, este absolut nejustificată din punct de vedere general românesc.

Când dela un capăt la altul al lumii văzduhul se înfioară de cântecul biruinții așteptate, când țări de încredințare grandetă militară cer pacea într-o nevroză de grăbite reforme politice, iar cabinetele diplomatice ale învingătorilor desființează Statele ca să înalțe peste ruinele lor de nedreptate libertatea națională a popoarelor, ar fi de sigur o condamnată prudentă politică din partea poporului românesc să fredoneze aritmic de resignare și să preconizeze ca ideea conducătoare a zilelor noastre filosofica tăcerii.

Iată pentru ce credem cu toată puterea sufletului nostru, că astăzi când pretutindeni se pune în forma cea mai categorică problema istorică a desmembrării monarhiei durabile, e un drept legitim și o datorie supremă pentru noi să vorbim limpede, hotărât și cu îndrăzneală.

Nimic nu ne poate îndemna să tăcem în clipa, când pe deoparte defecțiunea adversarilor ia în mod vertiginos proporții, iar pe de altă parte acceptarea din partea lor a programului american confirmă în mod public și legal, dreptul popoarelor austro-ungare de a hotărî înșele asupra viitorului național la care aspiră de veacuri.

De altfel Europa nici n'ar fi obligată să țină seama de noi, dacă ne credem dispensați de a pune în lumina apropiatei păci mondiale revendicările noastre politice alături de pașirea energică și plină de impunătoare demnitate a Cehilor, Polonilor și Iugoslavilor.

Dacă însăși Viena a fost silită de zdrobitoarea presiune a evenimentelor militare să recunoască acestor conștiințe popoare dreptul la independența politică consacrand prin aceasta actul tragic dar logic al desmembrării

, nu există nici un motiv politic ori tactic care ne-ar opri să preindem aplicarea lui și asupra Românilor din Austro-Ungaria.

Acest pas e cu atât mai necesar cu cât am avut ocazia să constatăm, că în cursul recentei ofensive de pace austro-germane, diplomații celor două împărății au avut grija să evite cu o rafinată abilitate chestiunea noastră crezând s'o poată sustrage atențiunii politice mondiale.

În adevăr urmărind zburcămările politice ale Austro-Ungariei din ultimele săptămâni, suntem siliți să constatăm, că despre Bucovina nu s'a pronunțat nici o vorbă la Ballplatz iar privitor la Ardeal, Budapesta a ținut să păstreze o înfrigurată tăcere.

Abia în timpul din urmă a început seria declarațiilor prin fo-

stul dictator și faimos pacifist român-maghiar contele Ștefan Tisza, declarații menite să desvelească în toată sinceritatea lor concepția politică ungu-rească relativ la Români din Transilvania și Ungaria.

Ea e aceeași și în zilele prăpastiei, cum o cunoaștem din cursul celor 1000 de ani de odioasă și insuportabilă recursivitate politică. Contele Tisza recunoscând gravitatea situației a părăsit intransigența din 1914 și declară acum că se va purta de grije ca naționalităților să li se acorde după putință autonomia.

Care Român din Transilvania nu știe că art. de lege 44 din 1868 despre egala îndreptărire a naționalităților, a fost făcut iluzoriu de toate guvernele ungu-rești tocmai prin introducerea acestor două cuvinte: după putință? În cursul celor 50 de ani n'a fost cu puțință să ne bucurăm de egalitatea națională, căci sistemul dominant aplica cu o consecvență ireductibilă dogma statului unitar maghiar, care suprima orice pornire de libertate națională în sânul Românilor din Ardeal.

Această tristă experiență ne învață să credem, că o autonomie după puțință a Transilvaniei tot în cadrele de stat ale Ungariei, înseamnă o farsă politică, potrivită să înșele bunăcredința unei diplomații naive și complet desorientate în istoria Ungariei contemporane.

Pe când Italiei și Poloniei le recunoaște dreptul la teritoriile naționale din cuprinsul Austriei în același timp generosul magnet tăgăduiește acest drept României și nu se sfiește să declare, că la granița română au fost luate toate măsurile militare pentru înlăturarea surprizelor neplăcute.

Așadar autonomia după puțință a Transilvaniei este o frază silnică, pe care contele Tisza — ecou tipic al feudalismului reacționar — o aruncă pe arena politică cu rezerva mentală de-a nu executa nimic din cuprinsul ei elastic și lipsit de onestitate.

Cu aceeași desinvoltură vorbește și fostul premier de ieri al guvernului unguresc Wekerle, care făcând uz de cunoscuta-i sirenitate diplomatică, spune că deocamdată Ungaria nu se angajează la nimic, ci crede că principiile egalei îndreptăiri a naționalităților trebuie să fie stabilite de congresul păcii.

Prin urmare situația e limpede. Austro-Ungaria primind fără restricțiuni programul lui Wilson, care preconizează samoopredelenia popoarelor, refuză pe de altă parte recunoașterea acestui principiu politic în ce privește pe Români din Bucovina și Transilvania.

Această atitudine de duplicitate se explică de sigur din punct de vedere unguresc, căci pierderea Ardealului este identică cu

Ungariei, dar nu se poate justifica sub raportul dreptății internaționale și a obligațiilor luate în mod solemn față de arbitrii păcii mondiale.

Și atunci în mod firesc se ivește necesitatea de-a impune și în Austro-Ungaria un guvern democratic, care având conștiința și respectul marilor principii proclamate de Wilson, să poată fi chemat cu încredere la desbaterile păcii.

Se pare de fapt că această eventualitate nu va mai întârzia mult, deoarece social-democrația ungară a pornit o întinsă mișcare, cu scopul de-a înlătura sistemul nefast de guvernare feudală, înlocuindu-l cu democratismul luminat al zilelor noastre istorice. Ea stăruie, cu toate mijloacele să proclame și să activeze și în Ungaria dreptul popoarelor de-a dispune singure de soarta lor.

Indiferent dacă acest curent va birui sau nu, datorita Românilor din Transilvania este să intre înșiși în luptă și să-și afirme cu toată bărbăția și demnitatea hotărârea de a se desface de Ungaria. E nevoie ca idealul unității noastre politice să nu rămână numai în clauzele convențiilor secrete, ci să se afișeze cu largă îndrăzneală în opinia publică mondială, ca această să fie permanent și obiectiv informată de către noi înșine.

Ori cât de fioros ar fi spectrul temnițelor ungu-rești, deputații noștri în parlamentul național din Ardeal trebuie să ia exemplu de la Cehi, și înfruntând amenințările să și spună cuvântul cel mare în aceste hotărâtoare clipe istorice.

Iar simultan cu ei, cei 60.000 de refugiați afăiori azi pe pământul României, au suprema datorie să se întrunească într'un congres național, și urmând pilda eroică a națiunilor slave din Austria, să proclame dreptul și voința nestrămutată a Ardealului și Bucovinei la ideea unității politice depline, cu parțialitatea pentru care am sângerat cu nestăbilită credință și legitimă speranță în cursul acestui uriaș cataclism al popoarelor răsvrățite.

I. Mateiu

VASILE MANGRA

De morțușă n'ă n'ă vorim
Așa ar trebui să se schimbă zică-torea latinăscă.

S'ar putea oare ca un român să vorbească de bine la scrierul mareșului apocript național, al lui Golea-Tădătorul al Românilor din Transilvania, mitropolitul Vasile Mangra?

Pornit din curentele cele mai radicale ale mișcării naționale din Ardeal, într-o vreme când ele păreau o bună utopie, Vasile Mangra sfârșește prin trădare odioasă atunci când ea pare nu numai o mieșle, dar și un zăd de absurditate politică.

Acum douăzeci și trei de ani, în 1895, Mangra a făcut acel gest minunat de simbolie, împărțind cele trei culori ale tricolorului nostru între reprezentanții românilor liberi și subjugăți spre a sugera necesitatea împreună lor a viitor într-o unitate politică. Tot el a devenit cel mai îndrăgănit rășnăș al acestei tendințe de unitate, alipindu-se la partidul contelei Tisza.

Fără lipsită de măsură și de echilibru, el a oscilat dela o extremitate la alta și a lăsat după sine amintirea figurii unui apostol acoperită de umbra neagră a unui Efiat, dar a unui Efiat degradat de viciul alcoolului.

Acum seacă din mitropolit al bisericii ortodoxe din Transilvania este din nou văduvit. Cei doi ani și jumătate de păstorie ai lui Mangra vor rămânea o rușine și o pată în istoria tronului lui Șaguna.

Să sperăm că Români din Transilvania vor înțelege că lucrul cel mai bun ce au de făcut e de a prelungi vacanța scaunului mitropolitan până în momentul când se va putea alege un demn urmaș al spiritului și tradiției lui Șaguna.

Gh.

Declarațiile d-lui V. Goldis

Asupra declarației lui Vasile Goldis atîm următoarele amănunțate: Intrebat de corupondenții gazetei „Ujsag” ce crede despre noua împărțire a județelor din Ardeal proectată de Wekerle, d. Goldis a răspuns:

E planul copităreii al unui bazalt trecut de 78 de ani, cari împarție Ardealul în comitate senna când larta Europel va nufesi o schimbare radicală și când nu se știe încă si ceal va fi Ardealul.

Conștiința națională la Români din Serbia

Eri s'a prezentat la redacția noastră un român din Serbia care a fost prizonier în Austro-Ungaria. A venit în numele mai multor ostași de dincolo să se intereseze de soarta lor, și aume să audă o părere și dela acei cari sunt mai aproape de sufletul lor, despre consecințele frământărilor internaționale, asupra viitorului lor cultural-național.

Întrebat de ce în timpul războiului mondial nu s'a înălțat în Serbia o mișcare de libertate națională, până acum de bucurie, având neamărită credința în salvarea culturii naționale. Au luptat pe toate fronturile sârbești dela 1912 încocoare, la nord la sud la vest și est. Și iată-i, mândri ca au contribuit și ei la stabilirea dreptății mondiale, așteaptă ca nerăbdare să se înalțeze la ai lor, și să le aducă vestea îmbucurătoare, că au luptat pentru libertatea popoarelor și a lor.

Cum numai zeii? a întrebat cu mirare când i-am spus că vom căpăta școli românești cu siguranță. Numai pentru atât ne-am batut noi 6 ani? Doar Wilson vorbește de autonomia popoarelor.

M'a surprins atata afirmare a conștiinței naționale dela oameni cari până la război nu aveau voie nici măcar să-și pomenească neamul.

Între altele a mai întrebat: „Ce ne facem de carti? căcinoi acolo după cum știți n'avem nici o slova românească, iar cât am stat aici am învățat aproape toți să citim românește”.

În privința naționalizării bisericilor și a școlilor, din județele românești din Serbia, ostașii noștri nu văd greutăți, așa de considerabile caei „popii noștri sunt mai toți de-ai noștri și avem și molți dascăli și vor învăța și ei ușor slova românească”.

Numai începutul fără nici un sprijin din partea țării mame le-ar fi greu. La plecare mi-a spus: „Noi vom pleca în curând acasă, dar să nu ne lăsați. Noi nu putem sta în legătură cu cei mari de aici și nici nu cunoaștem împrejurările”.

Dr. A. Popovici

Protestul guvernului bulgar contra Germanilor

Sofia. — Agenția telegrafică bulgară publică în numele guvernului un protest energic față de trupele germane, cari părăsesc Bulgaria. Comandamentul german își însușește cu forța depozitele bulgărești de muniții, asemenea și ale Cracei roșii,

Noul răspuns al lui Wilson

— Perspectivele păcii scad —

Secretarul Lansing a făcut azi cunoscut însărcinatalui de afaceri elvețian nota de răspuns a lui Wilson pentru Germania în care se spune: Nelimitata... de către președintele Statelor-Unite în mesajul către congres dela 8 Ianuarie și în mesajile sale următoare a condițiilor fixate de către guvernul german și marea majoritate a Reichstagului îndreptățește pe președinte de a face declarații deschise și directe a deciziei sale relativ la notele guvernului german dela 5 și 12 Oct.

Trebuie să existe claritate asupra faptului că executarea evaluării și a condițiilor armistiștiului sunt chestiuni ce trebuie luate în decizie și sfatului consilierilor militari al guvernului Statelor-Unite și al guvernelor aliate.

Președintele se simte îndatorat a declara că nu se poate primi de către guvernul Statelor-Unite nici o regulare care nu crează asigurări și garanții absolut mulțumitoare pentru continuarea actualiei superiorității militare a Statelor-Unite și ale aliaților pe front — Președintele consideră de asemenea de datoria sa de a adăoga că nici guvernul Statelor-Unite nici el nu este destul de sigur că guvernele aliaților vor consinți să ia în discuție armistiștiul atdă vreme cât forțele de luptă ale Germaniei continuă a exercita practicile neomnoase în care ele mai persistă.

Președintele atrage apoi atenția asupra scufundării vaselor de către submarine germane ce au avut loc simultan cu propunerea de pace germană.

Apoi președintele afirmă că trupele germane își execută în actuale retrageri din Flandra și Franța distrugerii făcute din răutate, prăddri ale orașelor și satelor și spune mai departe că nu se poate aștepta ca națiunile aliate împotriva Germaniei să aprobe un armistiștiu atdă vreme cât acțiuni neomnoase se continuă. De asemenea este necesar ca președintele să atragă cu puternică accentuare atenția guvernului german asupra exprimării și intenției clare a uneia din condițiile de pace pe care guvernul german le-a primit acum. Ea este conținută în mesajul președintelui pe care l'a ținut la 4 7 în Mont-Vernon.

Națiunea germană are... cuvintele președintelui formează natural... ce trebuiesc îndeplinite înainte de pace, dacă pacea trebuie să vie prin procederea a însuși poporului german, Președintele se consideră îndatorat a declara că întreagă executare...

Este... că guvernele asociate împotriva lumii mică trebuie în mod fără echivoc cu cine tratează, Președintele va trimite guvernului Austro-Ungar un răspuns special.

Berlin. — Ședința Reichstagului fixată pentru ziua de 16 — 10 a fost amânată. Președintele își rezervă de a o convoca.

(Din cauza perturbărilor atmosferice telegrama e în bună parte incoherentă).

Wilson și Regele Angliei în pregătirea păcii

Rotterdam 2. — Reuter anunța din Washington că Wilson după primirea răspunsului german, a avut convorbiri cu Lansing, Baker și Daniels. De asemenea și Regele George al Angliei s'a întrunțit cu Harry Wilson șeful de stat major englez.

Balfour dezere pace

Rotterdam 3. — Times anunța că Balfour a vorbit Vineri pentru prima oară oficial despre posibilitatea apropiată de discuții de pace în condiții onorabile.

Bavaria și pacea

Munchen 2. — În dieta bavareză s'a votat o moțiune prin care Bavaria declară solemn că merge de acord cu întreaga acțiune politică a Reichstagului.

Suspendarea ziarului „Deutsche Zeitung”

Berlin, 30 Oct. — Ziarul conservator pangermanist „Deutsche Zeitung” a fost suspendat pe trei zile din cauza unui articol privitor la răspunsul Germaniei.

Pacea va veni înainte de Crăciun

Londra 2. — Agenția Reuter anunța că Primul Ministru s'arb Pașei a declarat într-o convorbire că e lucru hotărât că vom avea Pacea încă înainte de Crăciun.

Noul guvernator al Alsaciei

Berlin 3. — Primarul din Strasbourg, Dr. Schwander, a primit postul de guvernator al Alsaciei-Lorena. Deputatul Alsacian Haus va fi numit secretar de stat pentru Alsacia-Lorena.

Evacuarea lui Chemin des Dames

Cum deseria germanii evacuarea — Greua evacuare a lui Chemin des Dames s'a executat fără tulburare din partea adversarului, conform planului infanteria a reținut pe Francezi; artileria împreună cu munițiile, a fost retrasă, iar adăposturile, cavernele și punctele de sprijin au fost zăclite în aer de către pionieri, apoi infanteria s'a deslipit de dușman, fără să fie observată.

Puternice patrule de luptă au acoperit marșul de retragere, iar când multe ore mai târziu Francezii au observat retragerea au opus o așa rezistență în cât Francezii au trebuit să întrebunțeze artileria și de abia după lupta bogată în pierderi, ce a durat o zi întreagă, au putut să ocupe terenul evacuat.

Școlii tankurilor în ofensiva Aliaților

Foile engleze consideră succesul anglo-americanilor la St-Quentin ca decisiv. „Daily Mail” scrie că în sectorul acesta a decurs cel mai mare atac al tankurilor. În întreg sectorul, tot la o distanță de 120 de metri, erau aşezate câte 4 tankuri uriașe a caror muncă era sprijinită de a altera masi mici. Foile aușin că tankurile au adus decisiv. Trupele germane au luptat cu îndărătnicie, dar la năvala îndurată a tankurilor, n'au putut rezista.

Vitejia tranelor din Balcani

Salonic 4 Oct. — Ziarul din Salonic „Victoire d'Orient” scrie: Cu prilejul biruinții din Macedonia, generalul Franchet d'Esperay a adresat armatelor aliate de pe frontul oriental un ordin de zi în care spune că e mândru că comandă trupe așa de viteze al căror eroism este egal cu acela al tranelor de pe frontul francez.

Guvernul s'arabesc la Ueskueb

Kopenhaga, 3 Oct. — Printul moștenitor s'arabesc a mutat Marele său Cartier la Ueskueb. În curând va sosi la Ueskueb și guvernul s'arb.

CRONICA MEDICO-SOCIALA

Femeia lucratoare

Cum cat civilizatia inainteaza, cu atat femeia se departeaza mai mult de camin, muncind—pentru indeplinirea multiplelor nevoi—alaturi de barbati, in aceiasi sau in alta directie, neglijandu-si astfel casa si copiii.

Sa fie tovarasa credincioasa a sotului; prin darurile ei sa-i liniesteasca sufletul turburat de apri-guamunca a luptei pentru existenta, in caminul ei lucrurile sa mearga in asa fel, incat pentru barbatul ei, putinele clipe traite in casa; sa-i fie ca un balsam si izvor de noi puteri de munca; sa-i ingrijiasca pe copiasii; sa-i creasca frumosi ca bradul; sa-i apere de boala si sa-i caute cand s'ar imbolnavi etc. Nu era desfulatit?

Nevorile sunt atat de mari, incat—lei singur—li este peste putinta sa castige suficient.

Si atunci... ea paraseste casa, pentru a lua drumul atelierului sau al fabricii.

In aceasta noua ipostasa, ea nu este crupata de la mii ani din celebritate obligatiuni.

Ma intreb atunci, ce face pentru aceasta slava moderna, societatea? Ce face si cu mijloace vine in ajutorul ei, semenelor ei, care—mai favorizate de soarta—nu au a se ocupa decat de caminul si gospodaria lor?

Aspti curantul celor iniatii. D-r Nisescu.

DIRECTORATUL DE AGRICULTURA AL BASARABIEI

Staturi viticole

Intrebuintarea tescovinei si a corzilor de vita in alimentarea vitelor

Tinand seama de lipsa furajelor paoase si a grunzelor; si avand in vedere cantitatea enorma de tescovine fermentate si nefermentate care se acumula fara a fi intrebuintate, cum si ca cea mai mare parte din corzile de vita rezultate dela tiera de toamna se intrebuinteaza la foc, atragand deosebita atentie viciilor lor asupra urmatoarelor chestiuni:

Atat tescovina cat si corzile de vita la urma unei preparatii foarte sumare poate servi la hrana tuturor vitelor.

Astfel tescovina se pune fie in butoaie mari (caxi) fie in gropi de pamant argilos, unde se presaza cat se poate mai mult.

Este recomandabil daca este posibil a se presaza cate putina sare in momentul asararii la fiecare jumtate de arsi. Sarea intrebuintata trebuie sa fie cam 2 kgr. la suta de kgr. de tescovina.

Dupa ce tescovina este presata bine, (si trebuie stit ca pastrearea ei si deci si calitatea ei depinde exclusiv de tiera presarii) si ca cu cat este mai bine presata cu atat se pastreaza mai bine) deasupra, unde vine in contact cu aerul se pun putine paie uscate, peste care se pune pamant galben, pentru a forma deasupra un fel de acoperamant prin care sa nu treaca aerul si umezeala. In timpul unei se desface intr-o parte deasupra si se taie cu sapa sau cu camasa, acoperindu-se la loc, locul despartit. Tescovina se da animalelor amestecata cu pastozile si udute cu apa sarata de cca 2 ori pe zi, in proportia urmatoarea: 1 kgr. tescovina si 6 kgr. de paie.

Cu viticultor poate socoti pentru fiecare toca vedre de vin produse, un pud de tescovina.

Intrebuintarea corzilor de vita

Corzile de vita, rezultate de la tiera de toamna pot fi intrebuintate cu mare succes in alimentarea.

Se strang din via imediat dupa tiera, evitandu-se de a fi in contact prea mult cu pamantul, se lusa sa se usuce bine pentru a nu fi ude si se pun intr-un pod sau magazie la adpostul umiditatii. In timpul unei se socote da acolo si se sfarma cu o masina din acelea care se toaca paie sau coceni de porumb. Astfel bine maruntite se amesteca cu o cantitate egala de paie, 6 pana la 8 kgr. si se uda cu putina saramura la unte de a se da la vita. Acest amestec se poate da de 4 ori pe saptamana, de cate doua ori pe zi.

Deleg. Ministerului de Agricultură Dr. Ch. M. Al. Nisescu

1) Pana la aparitia unui organ special de propaganda viticola, vom da in fiecare saptamana cate un sfat, relativ la chestiunile de actualitate. Cu aceiasi ocazie vom raspunde tuturor chestiunilor de cari vom fi sesizati, adresandu-ne corespondenta la Directoratul de Agricultură.

INFORMATII

Dela Seminarul teologic.— Profesorii seminarului teologic din Chisinau sunt invitati a se intruni Miercuri 10 Octombrie ora 9 dimineata, in cancelaria scolii, spre a hotarâti programul de studii si a discuta felurile chestiuni in legatura cu deschiderea cursurilor noului an scolar.

Nu intelegem de ce nu se pun in vanzare timbre fiscale prin dispozitie de tutun. Nu este de ajuns ca administratia financiara sa avizeze de legea vanzarii timbrelor cu aceasta n'a servit publicul. Este absolut nevoie de timbre sa se vanda la toate debitele de tutun. Servitori de diferite autoritati profita de lipsa timbrelor in orași si le speculeaza. Așa la directoratul de agricultură servitorul vinde timbre de 6 lei cu 10 lei.

Pentru studenții basarabeni. Pe seama bugetului ministrului instructiunii publice s'a deschis un credit extraordinar de 400 mii lei pentru acoperirea cheltuiilor, tuitarii unui Camin studențesc in care sa aiba intratorire 400 studenți basarabeni pe timpul dela 1 Noiembrie 1918 pana la 1 Iunie 1919.

Scurpirea teatralului.— Prețul laptei s'a urcat dintr-o data dela 2 lei și 40 bani la 4 și 80. Ouale costa 90 bani bucata.

La Librăria „România Noua” a sosit un mare transport de cărți literare, din cei mai buni autori, de actuale și o bibliotecă cu serviri și poate pentru popor.

Democratizarea Inspectoratului școlilor „Lupu” și „Arona”.— Un grup de manifestanți.

In legatura cu zvonul dat de noi despre evadarea unui guvern la fruntea ex generalului Averescu, suntem rugati sa dezmintam la mod categoric suspiciunile ca derisi guvernului actual.

Institutare.— Fratii d-ru lui Beu din Sibiu au 2500 lei la „Vatra” in lei. Tot acele sunt dupa 1500 lei pentru d. D. Franca. Sunt rugati sa si ridice.

Reafirmarea!

Isi.— Primim stirea, ca ministrul de exterior d. C. C. Arion se va lasa la dispozitia acestora dela Bucuresti aducand ratificarea (!)

O rectificare

Isi.— Ni sa anunta ca stirea despre moartea d. Petre Carp a fost inexacta.

Scoala Episcopala de fete din Chisinau

Implicare

Door. Parinti li se face cunoscut ca daca vor ca fetele d-lor sa fie scoadute la scoala, sa luineze petitiie aratand si in ce clasa urmeaza invatatura. Pentru inceperea cursurilor vor fi in stiinta la timp. Clase pregatitoare nu vor mai fi.

Directorul scoalei Sava Ulișeanu

Instituire

Comitetul local al Societatii Ortodoxe Nationale a Femeilor Române aduce la cunoștința parinților că a întemeiat un Internat de fete în Chisinau.

Se vor admite în Internat copile de 7—13 ani, de religie creștină și de orice naționalitate. Ele vor putea urma cursurile unei școli locale având asigurată în Internat medierea lecțiilor lor. La sfârșit de această Direcțiunea va da în mod gratuit elevelor lecțiuni de limba română și franceză va cultiva corurile vocale și gimnastica și se va îngriji în special de educațiunea morală a copiilor. În caz de eventuală includere a unei din școlile la care urmează elevole, Internatul se obliga a asigura continuarea studiilor copiilor.

Se vor face de asemenea condițiuni modeste parinților cari ar dori ca copilele lor să aibă în Internat lecțiuni de pian, pictură, etc.

Internatul este așezat într-un local sănătos și confortabil.

Copilele vor primi o hrană bună și îndestulătoare și se vor bucura întotdeauna de o îngrijire părintească.

Diracțiunea se ține la dispoziția parinților pentru orice informațiuni; se va răspunde prin poșta parinților care vor cere lamuriri.

Pentru înscrieri și informațiuni, a se adresa la cancelaria Internatului, str. Pirogova No. 5, colț cu Micașanca (peste drum de Mozeu).

Diracțiunea

1) Pana la aparitia unui organ special de propaganda viticola, vom da in fiecare saptamana cate un sfat, relativ la chestiunile de actualitate.

Cu aceiasi ocazie vom raspunde tuturor chestiunilor de cari vom fi sesizati, adresandu-ne corespondenta la Directoratul de Agricultură.

Situatia Razboiului

Comunicat francez:

Francezii au realizat o inaintare usorâ la nord de Sissone. La nord de Saintfeldes au oprit un violent atac sprinjinit de tunuri numeroase. In tinutul St.-Germansament. La sud est de Reibel Francezii au luat satul Daay. Eri trupele franceze au luat, la nord de Sissone, Notre-Dame-de-Illesse.

TELEGRAMME

Scheidemann Cancelar Clemenceau și Transilvania

Am anunțat ieri că situația cancelarului Max von Baden nu este consolidată și că se vorbește de numirea a d-lui von Payer sau Scheidemann.

Schimbarea s'a produs mai repede decât s'a crezut.

Telegramele de asidzi anunță căderea prințului Max von Baden a cărui numire fusese întâmpinată cu atâtea strigăte de bucurie în Germania. Cauza căderii prințului este publicarea unei scrisori pe care prințul o adresase în luna Ianuarie prințului de Hohenthal. În această scrisoare prințul Max făcea o mărturisire de credință antidemocratică.

Publicarea scrisorii a făcut o mare senzațiune și a provocat căderea prințului Max.

În locul lui a fost numit cancelar, șeful partidului socialist, Scheidemann.

Stările- Unite continuă războiul

Geneva.— Din Washington se comunică o declarație oficială, că Stările- Unite vor continua să trimită în Franța trupe cu tot materialul și anume în fiecare săptămână câte 250.000 oameni. Aceste transporturi nu vor înceta un moment până la înfrângerea completă a dușmanului.

Lord Curchill și războiul

Paris.— Într-un nou discurs rostit la Manchester, Lord Curchill a declarat, că cea dintâi condiție a păcii este ca Germania să dea garanții depline.

Operațiunile militare însă nu vor înceta, spre a nu se da timp Germaniei să-și refacă situația militară de astăzi castron de gra.

Germanii despre America

Nuen.— Ziarele reproduc din foile volante afirmația, că Germanii recunosc bogăția în unele țăări și căscușina la întrebuintarea lor de către Americani.

Cercurile militare și pacea

Berlin.— Borsezeitung din Berlin, spune că cercurile militare nu au de gând să facă opoziția diplomației la încheierea păcii.

Vorăris pledează pentru evacuarea imediată, deocare Germania și după acest fapt se poate apăra.

Germanii și Alacai-Lorena

Berlin.— Ziarele discutând punctul 8 din programul lui Wilson, cred că nu e vorba de repararea nedreptății din 1871, ci de luarea din nou în considerație a acestei chestiuni.

Presă austriacă și războiul

Vienna, 14.— Wiener Fremdenblatt accentuează că Germania acceptă fără nici o restricție propunerile lui Wilson.

Ziarul scrie: Dacă la prima și la cea de a treia întrebarea a lui Wilson s'a putut răspunde fără multă greutate, răspunsul la propunerea de evacuare a pus Pterterlor Centrale în fața unei hotărâri foarte grele. Fără îndoială că se cer Pterterlor Centrale jertfe mari. Dar în interesul unei păci menite să libereze lumea, Pterterlor Centrale s'au hotărât să accepte cererea aceasta.

Ucraina vrea să rămâne ocupată

Odesa, 14 Oct.— Consiliul de miniștri ucrainean a constatat că formele propuse de Wilson relativ la evacuarea teritoriilor ocupate nu se referă și la Ucraina, de oare ce trupele Pterterlor Centrale au intrat în Ucraina, după cerea fostului guvern ucrainean, pentru apărarea țării și nu pot deci fi socotite ca o armată dușmană de ocupație. S'a hotărât ca acest punct de vedere să fie dezvoltat în mod amănunțit într-o notă adresată puterilor beligerante și celor neutre.

Guvernele transformării din Austro-Ungaria

Vienna.— Împăratul Karl este dispus să cedeze în fruntea guvernelor pe Lummasch la Vienna și Karolyi la Budapesta, cari ar avea să execute marile reforme ale imperiului habsburgic.

Clémenceau și Transilvania

Isi.— Se anunță sosirea unei radiograme la Isi cu răspunsul lui Clémenceau, care declară că Franța va îndeplini toate angajamentele luate față de România și ca va primi teritoriile naționale supuse monarhiei austro-ungare.

Venizeles în Londra

Paris.— Se anunță că prim-ministrul Greciei d. Venizeles a sosit la Londra.

Turcia încheie pace separată

Isi.— Se confirmă informația dată ieri de Isire, că Turcia tratează pacea cu Aliații deosebit de Austro-Germania.

Prograsa în Albania

La ziua de 14 Oct. trupele italiene au ocupat Tirana.

Grecii au ocupat Macedonia Orientală

Geneva 3.— Le Temps anunță că trupele grecești au ocupat Macedonia (Orientală), care a fost evacuată de Bulgari.

Polonii din Austro-Ungaria

Vienna.— Cu prilejul audiențelor din Vienna, Poloniai au fost declarați ca ei vor sprijini dinastia în cursul epocii de prefecura a Monarhiei.

Ucrainii monarhici

Kiev.— Se anunță că guvernul ucrainian azi în frunte cu Lugob va demisiona spre a face loc unui guvern monarhic. E vorba să se alcătuiască o dietă ucraineană cu reprezentanți ai orașelor și satelor, care se va întruni la Kiev. Primul act al acestei diete naționale va fi proclamarea Ucrainii la rangul de monarhie.

Și Spania contra Germaniei

Geneva.— Din Madrid vine știrea, că și consiliul de miniștri s'au hotărât rechiziționarea tuturor vaselor germane aflătoare în porturile spaniole.

Împăratul Karl se teme de revoluție

Vienna.— Cu prilejul primirii deputațiilor cehi în audiență, Împăratul Karl și-a arătat derința, că rezolvirea chestiunii naționalităților să se facă într-o formă care să excludă gravele tulburări în cuprinsul Monarhiei. Împăratul e gata să trască la fapte pentru salvarea Monarhiei și a tronului.

Congresul național sud-slav

Agram 14 Oct.— Consiliul național sud-slav cere desbateră internațională a chestiunii slavilor dela sud, participarea reprezentanților lor la tratativele de pace și o strânsă apropiere a slavilor dela sud de Boemia și viitoarea confederație rusă.

Evagțiile boalei spaniole

Berlin 3 Oct.— Din toate părțile lumii se primesc știri despre creșterea continuă a epidemiei de gripă spaniolă.

În Franța ea a luat un caracter amenințator. Ea bătute mai ales la Paris și Lyon. Se primesc știri alarmante din Africa de sud.

La Kaestadt toate afacerile stagnază, sunt închise școlile, teatrele, cinematografele. Instituțiunile publice nu funcționează. La Iohannisberg și Kimberle s'au oprit lucrările în minele de aur și de diamant și la Kimberle au murit în ultimele zile 500 de oameni. La Vienna mortalitatea în urma boalei s'a urcat dela 144 la 178 la mie.

Germanii contra Poloniei

Frankfurter Zeitung se opune planului Wilsonian relativ la constituirea statului polon cu Posen, Silesia și Danzig. Așa cum ar însemna o pierdere în cauza păcii generale.

Gazeta cere formarea de comitete populare pentru apărarea națională în fața acestor priocede.

Operația Krasovățului

Pe frontul dintre Jagodina și Nij Ivanic a luat la vânt da Morava Krivan și Alcinat.

VITE ALTOITE

si producatori directi, prima calitate, autenticitate garantata. Rugam Podgoreni a vizita Pepinierele noastre. Catalog gratis la cerere. Societatea Bernard & Comp., Teceul

EL DORADO ZILNIC CONCERT CABARET cu artiști din BUCUREȘTI ȘI ODESA Orchestra MARGO Concertul începe la ora 9, Cabaret la 11.

LICEU ROMANESC IN CHISINAU Se aduce la cunoștința generală ca cu începerea anului școlar 1918—19 se vor deschide pe lângă gimnaziul I de băieți din Chisinau două paralele cu toate obiectele în limba română. Vor fi admisi atât elevii școlilor secundare locale cât și cei ai școlilor de peste Prut. Inscrierile se primesc până la 15 Octombrie. Directorul gimnaziului D. Ghentiu

Fabrica de produse chimice JEAN MAVROJANI—Galați a pus în vânzare: Cermeală de scris foarte bună în orice cantitate. Articole de tăbăcărie, dispoziții contra pietrei la cazane cu aburi și volage Vleming contra scabiei (raia) la cazane și marmite.

LA 3 OCTOMBRIE S'A DESCHIS „INTIN CLUB” În localul din str. ALEXANDROVSCA colț cu Armenească (intrarea prin Armenească) Zilnic Loto și jocuri de cărți Restaurantul e deschis dela 1—5 p. m. și seara dela 8 În timpul mesei și seara orchestra

Wilson dictatorul păcii Ziarul Humanité din Paris arată într-un articol situația dominantă pe care a dobândit-o America în acest război. Nicimul din guvernale Intelegerii nu ar putea să încheie pacea, dacă Wilson ar refuza să o sâmzeze, spune ziarul. Toate națiunile Intelegerii ar muri din lipsă de alimente, petrol, cauciuc, cățui, lână, bumbac, pelt, carne, oțel și alte materii prime. O națiune care ar încerca să facă pace fără Wilson ar muri de foame. În schimb Wilson poate să facă pace fără asentimentul aliaților. El nu a semnat pactul dela Londra, el nu este angajat și nu a voit să se angajeze. El poate să impună pacea chiar și Intelegerii.

Se caută: un meca-nic-lite-gal, un transportor-topograf și un tarator de litosa. A se adresa la Comisarul General al Basarabiei, Secția I-a Str. Kiev, colț cu str. Poșchin.

Rog cine știe de frate-meu Alexandru Loloiu, fost sublocotenent în armata austriacă la 23 vanatori, să mă avizeze la ziare. Nicolae Loloiu

Profesoară de limba română și prepară elevi pentru cursul secundar și primar. Pentru producții și la școli particulare. A se adresa la ziare. Doctorul V. Mandruș Șef de serviciu de boli interne Specialist în boale interne, în special de plămâni și inimă. Strada Iacovachi 17, (colț cu Mavroșchi) Consult 4-6 p. m.

M. M. L. Regele și Regina care nu trăiesc să lipsească dela via și autoritate, se află de vânzare la Școlii române de comerț și Industrie din Chisinau, str. Alexandrovesca 100, colț cu la Librăria „România Nouă” str. Pușchin 48. Prețul ambelor portrete cartonate câte de 25 lei.

DOCTOR V. DINULESCU Medic șef al Infirmeriei de ochi Chisinau. Specialist în boale de Ochii, Nas, Gât și Urechii. Consult 4-6 p. m. — Strada Smadino 59 — telefon No. 94 — Pentru săraci gratuit Marțea, Jue și Sâmbăta dela ora 11—12 dimineața la spitalul de ochi din strada Insova No. 21.

Se primește supra vânzare articole de artă: manufacturi, galanterie, gheterie, haine, pănzuri, rufarie, bijuterii etc. etc. Biroul se ocupă cu vânzarea articolelor expuse în mod discret și repede. A se adresa: Oficial Român de comerț și industrie, Alexandrovesca 100, Chisinau.